

התיר אותם בהנאה, וכדברי ריש לקיש, הסובר נשתברה מאיליה מותרת, וקשה על רבי יוחנן?

ומתרצינן: לא מדובר שבנה העוף את קינו מענפי אילן האשירה, אלא דאיתיה עצים מעלמא, שהביא ענפים מאילנות אחרים, שאינם אשירה, ומהם בנה את קנו בראש אילן האשירה, ולפיכך הם מותרים בהנאה. וחדוש המשנה הוא שלא גזרו חכמים שמא יקח עמהם גם מענפי האשירה. ומכל מקום, לא יקחנו בידינו, כמו שיבואר.

אך דוחה הגמרא: אי הכי, אם כן, שהקן נבנה מעצים אחרים, אמאי, למה אמרה המשנה כי אם היה הקן של הקדש, אין נהנין ואין מועלין? למה אסרו חכמים ליהנות ממנו, הלא העצים אינם של הקדש?

אלא, בהכרח, מדובר כאן באופן שנבנה הקן מענפי האילן הזה [של הקדש או של אשירה], ואין מועלין כי המשנה מדברת בגידולין הבאין לאחר מכאן, שהעצים גדלו אחרי שהעץ הוקדש, וקסבר התנא של משנתנו כי אין מועילה בגידולין. (494) אך מכל מקום אסור להנות מהם, כמו ששינינו במשנה לעיל [יג א]. (495)

הכי נמי מסתברא, מוכיחה הגמרא מדברי המשנה, שאכן מדובר בעצי האילן עצמו:

דאי סלקא דעתך שמדובר באופן דאיתיה מעלמא, שנבנה הקן מעצי אילנות אחרים, קשה: באילן של אשירה, אמאי יתני בקנה? לישקליה משקל! למה לא התירו לו לקחת את הקן בידו, בלא מקל?

ובשלמא אם מדובר שהיה הקן מענפי האילן של אשירה, מובן מדוע לא התירו לו ליקח אותם בידו על אף שנשברו, משום שחששו חכמים שמא יבא ליקח גם מעצי האשירה עצמה, מענפים שלא נשברו ולא נתבטלו, והם בודאי אסורים בהנאה, ועל הלקיחה מהם חששו חכמים מפני שאותם עצים שנשברו מהעץ עצמו דומים לעצי האשירה. אך אם מדובר בעצים שהביא העוף מאילנות אחרים, לא שייך לגזור כן, שאינם דומים לעצי האשירה, על כן, קשה, למה אסרו ליקח בידיהם? (496)

וכיון שמוכח כי הענפים הם מהאשירה עצמה, וכשיורידם באופן שהתירו לו חכמים [על ידי מקל] יהיו מותרים בהנאה, מוכח כדברי ריש לקיש, שגם עבודת כוכבים שנשתברה מאיליה, מותרת. וקשה על רבי יוחנן, הסובר שעבודת כוכבים שנשתברה

494. ובאשירה אין היתר מטעם גידולין, וכל ההיתר הוא, לדעת המקשן, משום שנשתברה מאליה. על פי רבינו אליקים בשיטה מקובצת.

495. לעיל [הערה 457] הובאה דעות ראשונים, אם יש, על כל פנים, איסור הנאה בגידולין, למאן דאמר שאין מועלין בהם. ומכאן מוכח, שיש איסור הנאה בגידולין. [ועיין לקמן הערה

[500].

496. כלומר, בתחילה הקשה המקשן, קושיתו הראשונה הנ"ל, שאם מדובר בעצי אילנות אחרים, למה אין נהנין בקן של הקדש. והואיל וקושיא זו אינה הוכחה גמורה שגם בסיפא, בעץ אשירה, מדובר בעצי העץ עצמו, הילכך הביא הוכחה מסיפא עצמה, שמדובר מעצי האשירה, דאי לא כן, למה לא יקח בידו. תוס'.